

MH17

ja vastaamattomat kysymykset

JUHA LEINIVAARA

Tämänkin turman yhteydessä pinnalle nousi useita salaliittoteorioita, jotka eivät kestä tarkempaa tarkastelua.

1 7. HEINÄKUUTA maailma sai kuulla karkeitä uutisia Ukrainasta. Maassa vellovan kriisin ja lähes avoimen sotatilan keskellä Malaysia Airlinesin lento MH17 Amsterdamista Kuala Lumpuriin oli ammuttu alas. Uutinen lentoturmasta tuotti nopeasti erilaisia näkökulmia länsimaiden ja Venäjän välille.

Ennen varsinaista tietoa Boeing 777 -matkustajakoneen tuhon yksityiskohdista syyllisiä osoiteltiin puolin ja toisin. Joko Ukraina ampui matkustajakoneen alas ilmatorjuntaohjuksellaan tai jollain hävittäjäkoneellaan tai sitten taistelun toisena osapuolena toimivat separatistit olivat saaneet aseellista tukea Venäjän puolelta. Siviilikonetta ammuttiin ehkä vahingossa, sillä tarkoituksena oli osua Ukrainan sotilaskoneeseen.

Todennäköisin selitys oli vahinko, sillä kumpikaan osapuoli ei hyötynyt siviilien kuolemista.

KONEEN REITISSÄ EI OLLUT MITÄÄN EPÄILYTTÄVÄÄ

Uutisissa näytettiin valokuvia ja videokuvaa lentokoneen raunioista. Matkustajien matkatavaroita ja lentokoneen palasia oli sekaisin niityllä. Internetin keskustelupalstoilla huomattiin pian monta erikoisuutta. LifeNews-kanavan katsojille esiteltiin matkustajien passeja. Niiden kunto oli joidenkin mielestä aivan liian hyvä, vaikka toisaalla matkatavaroissa oli ehjänä ja palamattomina pokkareita ja vaatteita. Joidenkin passien kansissa oli selkeästi reikiä. Joidenkin kulmista oli leikattu viipale. Ne olivat siis vanhentuneita passeja. Esiteltiinkö kameroille lavastettua turmaa?

Passeissa oli mukana varmasti vanhentuneita passeja. Matkustajan matkan pituudesta riippuen hän voi tarvita viisumia. Viisumit printataan passien sivuille. Passit voivat olla voimassa lyhyemmän aikaa kuin viisumit. Siksi joillakin matkustajilla on taskuissaan viisumi vanhentuneessa passissa, jonka kansi on leikattu, sekä uudempi ajankohtainen passi. Käytäntö on olemaan EU-maiden välisessä liikenteessä, jossa viisumeja ei tarvita.

MH17-lennon lentoreitti oli joidenkin mielestä epäilyttävä. Lentokone lensi suoraan kriisialueen ylitse noin kymmenen kilometrin korkeudessa. Oliko lentäjät ohjattu tarkoituksella tuolle alueelle tuhohtavaksi?

Malaysia Airlinesin lentokone ei ollut ainoa, joka käytti kyseistä ilmakäytävää. Myös Lufthansan,

Aeroflotin ja monen muun lentoyhtiön koneet lensivät Donetskin yli. Samalla alueella MH17:n ympärillä oli myös muita matkustajakoneita. Alueella ei ollut lentokieltoa, mutta matkustajakoneiden täytyi noudattaa tiettyä minimilentokorkeutta.

BBC News jäljitti edellisten lentojen reitit edeltävien kahden vuorokauden ajalta. Ilmakäytävä oli ahkerassa käytössä. MH17:n reitissä ei ollut mitään epäilyttävää. Lentäjät saivat toistuvasti ohjeita lennonjohtolta lentokorkeuden tai -reitien muutoksiin johtuen säästä tai muista lentokoneista alueella.

Verkkomedia ja moni muu kansalaisjournalismia harrastava taho huomasivat myös, että lentojen reittejä valvova Flightradar24.com sivusto sisälsi epäilyttävää tietoa. MH17-lennon ilmoitettiin olevan peruttu. Se ei siis olisikaan koskaan noussut ilmaan. Tuhoutuiko lento MH17 oikeasti Ukrainassa?

Flightradar24 ei tarjoa listoillaan vaihtoehtoja kaapatuille, räjäytetyille tai myrskyn riepottamille lentokoneille. Ainoaksi vaihtoehdoksi koneelle joka ei päässyt matkakohteeseensa jää ”peruttu”.

KYSEESSÄ EI OLLUT AIEMMIN KADONNUT MALAYSIA AIRLINESIN KONE

Epäselvyydet saivat lisää tuulta alleen, kun jotkut tulkitsivat Ukrainassa tuhoutuneen koneen olleen oikeasti maaliskuussa kadonnut Malaysia Airlinesin lento 370. Ratkaisevaksi todisteeksi ladottiin kuvia kadonneen lentokoneen ja alas ammutun koneen yhtäläisyyksistä. Malesian lippu komeili Ukrainassa savuavan raunion kyljessä. Lipun alla olevat ikkunat täsmäsivät MH370:n kylkeen. Kyseisen lentokoneen kyljessä tuolla kohtaa oli metallilevyllä suljettu ikkuna. MH17:n tuoreissa promootiokuvissa ei ole vastavaa suljettua ikkunaa, vaan selkeästi läpinäkyvä ikkuna. Joten jos Ukrainassa kuvatun turmakoneen kyljessä oli samanlainen suljettu ikkuna, sen täytyi olla MH370. Tämä tarkoittaisi sitä, että Ukrainan koneurma oli tekaistu tapahtuma. Samalla selvisi kadonneen MH370:n arvoitus.

Tylsänä ratkaisuna oli jälleen kerran kokonaiskuvan tarkastelu. MH17:n uran aikana oli tehty monta remonttia ja päivitystä. Eri vuosina eri lentokoneissa oli tuollainen suljettu ikkuna eri kohdassa runkoa. Tämä olisi selvinnyt katsomalla läpi lentokonebongarien kuvagallerioita. Kesällä 2012 otetuissa kuvissa MH17:n kyljessä oli nähtävissä tismalleen samanlainen suljettu ikkuna aivan samalla kohtaa kuin MH370:n kyljessä. Joissain edeltävissä kuvissa taas oli nähtävissä läpinäkyvällä ikkunalla varustettu MH17, sillä matkustajakone oli ollut remontissa. Yhden ikkunan perusteella ei voi päätellä sitä, mitä salaliittoteoriaa kannattavat haluaisivat päätellä. Vaakalaudalla painaa myös MH17:n huoltorekisteri ja lentolupakäsittelyt.

Ensimmäisen päivän uutisissa kauhisteltiin myös suurta menetystä tiedemaailmalle. Lentokoneessa oli Australian AIDS-konferenssiin matkalla olleita tutkijoita, joista jopa 108 menetti kerralla henkensä. Keskustelupalstoilla tiedettiin heti, miksi MH17 ammuttiin alas. Ei voinut olla sattumaa, että juuri tämä tutkijoilla lastattu matkustajakone tuhoutui. Selvästikin kyseessä oli kohdistettu isku, jolla haluttiin estää lääkkeen löytäminen virukseen.

Näitä hätäisiä uutisia alettiin tarkistaa matkustajalistan julkaisun jälkeen. Ilmeni, että lennolla olikin vain kuusi konferenssiin puhujana osallistujaa. Kaikki heistä eivät olleet tutkijoita. Menetys oli tietenkin valitettava, mutta se ei missään nimessä hidasta AIDS-tutkimusta.

SUREVAT OMAISET EIVÄT OLLEET NÄYTTELIJÖITÄ

Toimittajat kiirehtivät tallentamaan tragediaa lentokoneessa kuolleiden sukulaisten kasvoilta. Omaisia oli koontunut Luxemburgin lentokentälle, jossa he odottivat lisätietoja rakkaidensa kohtalosta. Heidän kasvoillaan näkyi pelkoa, surua ja toivoa siitä, että joku läheinen voisi vielä olla hengissä. Kuvat levisivät sanomalehtiin. Niitä ei kuitenkaan nielty kaikkialla sellaisenaan.

Jotkut nettikommentoitijat eivät uskoneet omaisten olevan oikeasti omaisia. Suru ei näyttänyt tarpeeksi aidolta. Kyyneleitä ei valunut pitkin poskia tai jos valui, ne olivat näyteltyjä. Tiedotusvälineissä haastatellut ihmiset olivat joidenkin mielestä kriisinäyttelijöitä. Heidät oli palkattu esittämään surua, jotta manipuloitu turma saataisiin näyttämään sen lavastaneen tahon tahdon mukaiselta. Vastaavia syytöksiä ilmeni Sandy Hook -kouluampumisen jälkeen.

Näyttelijöiden käytöllä on pari suurta ongelmaa. 298 kuollutta ihmistä tarkoittaisi 298 tekaistua henkilöisyyttä. Näiden lisäksi tarvittaisiin surevia sukulaisia näyttelevät ihmiset lentokentillä, hautajaisseremonioissa ja toimittajien haastateltavina monessa eri maassa. Näyttelijöiden käytölle ei löydy yhtään järkevää perustelua. Toimittajille ei kerrottu mitään mullistavaa, joka eroaisi aidosti surevien sukulaisten puheista.

Jos sukulaiset olivat tekaistuja, niin olisivat olleet myös uhrien elämät. Heidän tekaistut elämänsä sosiaalisessa mediassa olisivat vaatineet vuosikausien valmistelut. Heidän nettituttavansakin olisivat siten olleet tekaistuja henkilöitä. Hautajaisissa nähtiin kuolleiden lasten koulutovereita ja opettajia. Aikuisten hautajaisissa oli mukana työtovereita. Kaiken kaikkiaan huijaukseen osallistuneiden ihmisten määrä nousisi useisiin, jopa tuhansiin näyttelijöihin. Yksikään tutkiva journalisti ei silti onnistunut paljastamaan heitä.

KONETTA EI AMPUNUT ALAS HÄVITTÄJÄ

Lopulta Venäjän viranomaiset ottivat kantaa asiaan puolustusministeriön esitelmässään. Koko maailman yllätyk-

seksi he ilmoittivat, että MH17:n vieressä oli mahdollisesti myös nimeltä mainitsemattoman valtion Suhoi Su-25 -hävittäjä. Videoesityksessä näytettiin tutkakuvaa, jossa MH17-lennon matka katkeaa äkkiä. Sen tunnistietojen kohdalle ilmestyy tuntematon kohde, jota venäläiset kutsuvat mahdolliseksi hävittäjäkoneeksi.

Tämä hävittäjä ilmestyi tosin vasta MH17:n lentonopeuden vähennyttyä ja lentosuunnan muututtua. Ominaisuuksiltaan tuo tunnistamaton kohde vastaa paremmin matkustajakoneen tuhoutunutta runkoa, joka syöksyy maata kohti. Siviilien lentoliikennettä valvovan tutkakeskuksen radioasema ei enää saa korkeustietoja, kun matkustajakoneen tunnistintietoja lähettävä laite tuhoutuu. Juuri tällaisessa tapauksessa tutkan ruudulle ilmestyy tuntemattomaksi nimetty kohde. Hävittäjäksi epäillyn tunnistamattoman kohteen korkeutta ei nähdä tutkakuvissa.

Kyiseisellä hävittäjällä olisi myös ollut suuri haaste päästä lentämään kymmenen kilometrin korkeudelle Boein 777:n nopeudella, sillä Su-25 on tarkoitettu maajoukkojen tukena toimivaksi rynnäkkökoneeksi. Koneen lentokorkeudeksi on ilmoitettu enintään kymmenen kilometriä ilman siipiin asennettua aseistusta. Tämä rajoite tuli entistä suurempana esteenä esiin, kun jotkut näkivät MH17:n raunioissa raskaan konetuliaseen jälkiä.

Rynnäkkökoneen olisi täytynyt lentää ja kaartaa matkustajakoneen edelle, jotta ohjaamo saisi osumia, mutta se ei silloin vielä jostain syystä näkynyt tutkavalvonnassa. Su-25 on varustettu kaksiputkisella 30 mm:n tykillä. Sen aiheuttaman reiät olisivat selkeästi koonsa puolesta lähes samankokoisia. MH17:n raunioissa oli kuitenkin laajasti vaihtelua reikien koossa.

Lisää epäselvyyksiä haettiin Euroopan ilmailun turvallisuusjärjestön tarkkailijan kommentteista. Michael Bociurkiw oli ensimmäisten tutkijoiden joukossa MH17:n raunioiden luona. Hän näki ohjaamon palasia. Televisiolle antamassaan haastattelussa hän kuvaili koneen etuosan vahinkoja luodinreikien aiheuttamaksi. ”Melkein kuin konetuliaseen tulitusta”. Hän ei havainnut ohjuksen jälkiä.

Tämä riitti monelle asiantuntijalausunnoksi siitä, että MH17 ammuttiin alas hävittäjällä. Vähemmälle huomiolle jäi se, mitä Bociurkiw puhui heti äskeisen jälkeen. Hän kertoi samassa haastattelussa, ettei ole aseiden asiantuntija. Vaikka koneessa olisi ohjuksen aiheuttamia jälkiä, hän ei osaisi tunnistaa niitä.

Lopullista selvyyttä tuhon aiheuttaneesta tahosta ei ehkä koskaan saada. Turmapaikka oli pitkään eristettyinä taistelujen takia. Onnettomuustutkijoiden pääsy paikalla estettiin milloin separatistien, milloin ukrainalaisten joukkojen toimesta. Todistusaineistoa oli päästy siirtämään ja käsittelemään. Hollannin ilmailuviranomaisen virallinen tutkimusraportti julkaistaan vuoden 2015 puolivälissä. Alustavassa raportissa todetaan, että kone hajosi useisiin osiin jo ilmassa, ilmeisesti siihen osuneiden ”nopeiden esineiden” vuoksi.